

דער טאטע!

מיוחד ל"העדה": ראש הישיבה הגאון האדיר רבי משולם דוד הלוי סאלאווייצ'יק שליט"א בן מרנא רשכבה"ג הגרי"ז מבריסק זיע"א בשיחה מיוחדת ונדירה בו מעמיד בפנינו את סולם העליה של אביו מרן זיע"א.

דמותו הענקית של מרן רשכבה"ג הגרי"ז מבריסק זיע"א משמשת כמגדלור עצום וכזרקור אור אדיר המאיר את חשכת דורנו דור עקבתא דמשיחא. בדורות האחרונים עליהם כבר אמרו אמוראים "ייתי ולא אחמיניה", ובפרט בתקופה הקשה ביותר בו עלתה הגולה כמדורת אש; החורבן הנורא שהמיטו הנאצים ימ"ש.

מאת צוות מערכת "העדה"‏‏ בעריכת הרב צ. בטלמן

דמותו הענקית של מרן רשכבה"ג הגר"ז מבריסק זיע"א משמשת כמגדלור עצום וכזקורור אור אדיר המאיר את חשכת דורנו דור עקבתא דמשיחא.

בדורות האחרונים עליהם כבר אמרו אמוראים "ייתי ולא אחמיניה", ובפרט בתקופה הקשה ביותר בו עלתה הגולה כמדורת אש; החורבן הנורא שהמיטו הנאצים ימ"ש. ועם תום החורבן הנורא הזה התרגשה עלינו צרת ה"ערב רב" אנשים מזרע ישראל שהקימו ממלכת מינות ושמד בהיכלא דמלכא בארץ ישראל והעבירו על הדת את רוב העם. יחד עם זאת זרעו טשטוש נורא גם בקרב השרידים שומרי התורה, התנשאה דמותו הענקית של מרן רשכבה"ג הגר"ז מבריסק זיע"א; אותו עמוד של אמת צרופה ומזוקקת, הצוק האיתן אליו התנפצו כל גלי השקר והטיטוש, העלו קצף ונסוגו כלעומת שבאו. תורתו המתוקה המתבדרת בבתי מדרשות, יראתו העצומה והנוראה ודקדוקי ההלכה, יחד עם מלחמתו הבלתי מתפשרת בציונים וגרורותיהם, היא זאת שגידלה דורות נאמנים להשי"ת ולתורתו, לא יאומן כי יסופר.

-

זכות מופלאה נפלה בחלקנו, חברי מערכת העדה, עלינו הוטל להנחיל מניחוח הדורות הקודמים, לצעירי הצאן, וזכינו להתקבל לשם כך במעונו של ראש הישיבה שליט"א.

הבית הידוע ברחוב עמוס בירושלים, ביתו של ראש הישיבה הגאון האדיר רבי משולם דוד הלוי סאלאוויצ'ק שליט"א המהווה תל תלפיות לשוחרי תורה ויראת שמים צרופה מכל קצווי העולם, המקום שממנו נשמעים ברמה "שיעורי החומש" המפורסמים שהדיהם נחרתים לעד בלבבות השומעים, הבית בעל התריסים העתיקים והחלונות נעדרי הסורגים, אותו בית שה'עולם

הזה' דומה ודילג עליו כליל. או נכון יותר הורחק ממנו בשיטתיות, הבית שכולו פנימיות עד שאף החיצוניות שבו כולה פנימיות ופשטות מופלגה, נפתח לפנינו לרווחה.

לאו מילתא זוטרתא היא! שהרי ידוע לכל דורש ה', שבמפתן דלתו של ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א לא עבר מעולם שום דבר וענין שאינו נוגע להבנת התורה בטהרתה, ליראת שמים צרופה ומזוקקת או לעניני מלחמות ד' בגיבורים; מערכות היהדות החרדית הנאבקת על נפשה וטהרתה. מערכת 'כתב עת' מכל מין וסוג שהוא, רחוקים ממושגי הווי הבית הזה יותר מעל מנת שתעלה לרקיע או שיעבור את הים הגדול ברגליו.

ובכל זאת, חברי מערכת "העדה" זכו לעבור את המפתן הצרוף והמזוקק. ואף להיות מעין

השלווה הנושבת מן הריהוט הבלה ומן הדלת הרעועה מקרינה עלינו את זיוו של העולם הבא בו אין לגשמיותו הגסה של העולם הזה ולמחיצה שהיא יוצרת שום השפעה.
הנה כאן מצוי הטוב והאמת. כאן משכן האור. כך, ממש כך, נראים האנשים הקרובים אל הקב"ה, תכלית העולם: להתענג על ד' ולהנות מזיו שכינתו, כדברי בעל ה'מסילת ישרים', היא כמעט מוחשית וניתנת למישוש.
מה נהדר פניו של ראש הישיבה שליט"א, עת מקבל את פנינו במאור ובחדווה. פעמי ליבנו על סף התבטלות, כשראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א נותן לנו את הרשות להתיישב סביב לשולחן. את התחושה המרוממת הזאת טרם חש אף אחד מאיתנו, חזרנו באחת אל היכל היראה שסער וגעש כאן בירושלים בימים המופלאים בו זרח אורו הגדול של מרן הגר"ז זיע"א. הצעירים שבינינו שלא זכו לראות את פני הקודש וגדלו על הסיפורים המרוממים מפי השמועה חשו ברגעים אלו שהנה אנו לראשונה בחיינו 'רואים' את מה ששמענו זה עידן ועידנים.

את התחושה המרוממת הזאת קשה להעלות על הכתב, אין הנייר הגשמי יכול להכיל בתוכו מטבע ברייתו רגשות מרוממים ועילאיים כאלו, ואף הבלבל בן ימינו לא פיתח את הכלים להעבירם אל ציבור הקוראים.

אולם הדברים, כמות שהם, גם למי שקוראם גרידא, אף אם לא שמעם כנתינתן מפיו של ראש הישיבה שליט"א, מספיקים לעורר את הלב ולצחצח את המוח ולהבהירו מן הטשטושים שנספגו בו ברבות הימים.

בדבריו מעמיד ראש הישיבה שיבלחט"א את דמות דיוקנו של אביו מרן זיע"א כמות שהוא על מכונו. מעמיד את העיקר על מקומו ומברר מהו העיקר ומה טפל. לאמר: תורה בדרגתה הגבוהה ביותר, דהיינו "הבנת התורה", יראת שמים שזה הדרך היחידה עימה מגיעים לדרגה בהבנת התורה, שני אלו הם עיקר העיקרים בחיים, הם הדברים העומדים ברום המעלה. לחיות עם העולם הבא ולא לחיות עם העולם הזה. לפחד אך ורק מן הרבונו של עולם, ולא משום אדם בעולם הזה המנסה להסירנו ולהסיט את מבטנו אל הצדדים.

זכות גדולה רואים חברי מערכת "העדה" להעביר את הדברים שנאמרו עבור הרבים על ידי ראש הישיבה שליט"א, יעמיקו הקוראים

"שופר" המעביר את דבריו המעוררים והנלהבים של ראש הישיבה שליט"א אל קהל הקוראים הנמנים על מבקשי יראת שמים בטהרתה.

חדרה והתרגשות על הסף

חדרה והתרגשות אופפת אותנו בעמדנו על הסף, אל מול עינינו מופיעה הפשטות והפנימיות במלא הדרה ובשיא התגלמותה. הן זה עתה דרכו כפות רגלנו ברחוב שכולו 'רחוב'. מרחק כמה פסיעות מכאן משתולל העולם הזה במלא ה'חוצפה יסג'י שלו, והנה כאן אנו נשאבים בבת אחת למציאות מתוקה ושלווה, אל מובלעת ה'אן עדן' של ה'בריסקער חדר' שנשתפלה מחסד ההשגחה כדי להציל את השרידים אשר ד' קורא בדורנו.

השלווה הנושבת מן הריהוט הבלה ומן הדלת הרעועה מקרינה עלינו את זיוו של העולם הבא בו אין לגשמיותו הגסה של העולם הזה ולמחיצה שהיא יוצרת שום השפעה.

הנה כאן מצוי הטוב והאמת. כאן משכן האור. כך, ממש כך, נראים האנשים הקרובים אל הקב"ה, תכלית העולם: להתענג על ד' ולהנות מזיו שכינתו, כדברי בעל ה'מסילת ישרים', היא כמעט מוחשית וניתנת למישוש.

מה נהדר פניו של ראש הישיבה שליט"א, עת מקבל את פנינו במאור ובחדווה. פעמי ליבנו על סף התבטלות, כשראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א נותן לנו את הרשות להתיישב סביב לשולחן. את התחושה המרוממת הזאת טרם חש אף אחד מאיתנו, חזרנו באחת אל היכל היראה שסער וגעש כאן בירושלים בימים המופלאים בו זרח אורו הגדול של מרן הגר"ז זיע"א. הצעירים שבינינו שלא זכו לראות את פני הקודש וגדלו על הסיפורים המרוממים מפי השמועה חשו ברגעים אלו שהנה אנו לראשונה בחיינו 'רואים' את מה ששמענו זה עידן ועידנים.

את התחושה המרוממת הזאת קשה להעלות על הכתב, אין הנייר הגשמי יכול להכיל בתוכו מטבע ברייתו רגשות מרוממים ועילאיים כאלו, ואף הבלבל בן ימינו לא פיתח את הכלים להעבירם אל ציבור הקוראים.

אולם הדברים, כמות שהם, גם למי שקוראם גרידא, אף אם לא שמעם כנתינתן מפיו של ראש הישיבה שליט"א, מספיקים לעורר את הלב ולצחצח את המוח ולהבהירו מן הטשטושים שנספגו בו ברבות הימים.

בדבריו מעמיד ראש הישיבה שיבלחט"א את דמות דיוקנו של אביו מרן זיע"א כמות שהוא על מכונו. מעמיד את העיקר על מקומו ומברר מהו העיקר ומה טפל. לאמר: תורה בדרגתה הגבוהה ביותר, דהיינו "הבנת התורה", יראת שמים שזה הדרך היחידה עימה מגיעים לדרגה בהבנת התורה, שני אלו הם עיקר העיקרים בחיים, הם הדברים העומדים ברום המעלה. לחיות עם העולם הבא ולא לחיות עם העולם הזה. לפחד אך ורק מן הרבונו של עולם, ולא משום אדם בעולם הזה המנסה להסירנו ולהסיט את מבטנו אל הצדדים.

זכות גדולה רואים חברי מערכת "העדה" להעביר את הדברים שנאמרו עבור הרבים על ידי ראש הישיבה שליט"א, יעמיקו הקוראים

עם הכנסנו אל הבית פנימה, זכינו לתוכחה גלויה מתוך אהבה גלויה.
"איר גיבט ארויס דעם 'העדה'?" - שואל אותנו ראש הישיבה שליט"א גלויות, לאחר שהוא מתעניין לשמותינו בפרטות.

"איר האט קאליע גימאכט" - מכריז ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א!
"פעם היה 'העדה' מיט א אלטן טעם - בטעם של פעם. פשוט און הערלאך!"
"ס'האט גוט געשמעקט" - מוסיף ראש הישיבה שליט"א ואומר.

"אבל כיום זה הפך להיות בצורתו החיצונית כמו החדשים!"
"אמנם" - הדגיש ראש הישיבה שליט"א - "טאקע, ס'איז דארטן דא שיינע מאמרים". - אכן יש שם מאמרים טובים ונאים.

"בכל זאת ירשתם ירושה טובה. בוודאי שיש ב'העדה' כותבים טובים והמאמרים הם מאמרים טובים".
"אבער פארט, מ'האט קאליע געמאכט" - אין ראש הישיבה שליט"א חוסך את שבט תוכחתו.

על הצעירים לחפש לשמוע את דעת הזקנים

כתלמיד הדן בקרקע, אנו מעלים בפני ראש הישיבה שליט"א את הסיבות כבדות המשקל שהביאו את המערכת והנהלת "העדה" אל השינוי, לההדיר את הצורה החיצונית ולהשקיע בפאר ויופי ובהרחבת היריעות והגליונות, בגלל הדור הצעיר הנמשך אחר עיתונים מהם נושבת רוח קרה לכל דבר שבקדושה, עד ש'העדה' במתכונות הקודמות החלה לאבד את השפעתה בקרב הדור הצעיר, והרבה צעירים האמורים להיות אמונים עלי השקפה טהורה וצרופה נמשכו אחרי ההבל והריקנות הנושבת מאותם 'צייטונגען' שאין דעת חכמים נוחה מהם.

ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א אינו מניח לנו.

"כאן מצויה נקודת הבעיה" - אומר בכאב גדול הגאון ראש הישיבה שליט"א - "היום, הדור הצעיר יש לו "דעה" משל עצמו. בדור הקודם היו הצעירים מעצמם מבקשים לדעת את דעת והשקפת הזקנים, אבל בדורנו הזקנים צריכים לכופף עצמם ולבדוק את מצבם של הצעירים כדי להשפיע עליהם".

כאב 'ירידת הדורות' שורר בחדר הצנוע שבבית ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א במלוא עוזו. כאב עצום שאין לו ארוכה ומפרא.

אסור להכנע

"בירושלים ידעו מאז ומקדם את הכלל 'אז מען דארף זיך נישט אונטער געבן', 'אסור להכנע'. - מבכה ראש הישיבה שליט"א את המצב הנורא השורר בדורנו.

"מען גיבט זיך נישט אונטער"
"זה היה הקו בירושלים".

ירידה לצורך עליה

/ צ. בטלמן

"אלעס גייט היינט בארג אראפ" - נאנח ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א.

"רבי אלימלך בלוי היה עורך טוב של העדה". מזכיר ראש הישיבה שליט"א לאותם ימים בהם הסתפקו בכמה מאמרי השקפה, והיתה זו השקפה טהורה ללא מיצרים.

"מען דארף זעהן צו האדעווען אזעלכע מענטשן - אנחנו צריכים לראוג לגלג בדור הצעיר אנשים כאלו כמו ר' אלימלך בלוי".

המטרה לא השתנתה, ואדרבא נתחזקה

במאמר המוסגר: בוודאי יהיו קוראים רבים שיתמהו על מערכת "העדה" שמצאה לנכון להביא לפני הקוראים את תוכחתו הנוקבת של ראש הישיבה הגאון רבי משולם דוד הלוי שליט"א כמות שהיא מילה במילה, דבר שאינו מקובל בשום מערכת 'צייטונג' בעולם.

הענין הוא, שלא היתה אפילו הוה אמינא ולא עברה במוחו של שום חבר במערכת 'העדה' המחשבה, להמנע מלהציג לקהל הקוראים את תוכחתו הנוקבת של ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א. משום שלמרות שנשתנתה צורתו החיצונית של 'העדה' בזמן האחרון, דבר שגרר את תוכחתו הנוקבת של ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א המבכה את ירידת הדורות הנוראה, בכל זאת 'המטרה' של הופעת 'העדה' לא נשתנתה כלל ועיקר, כי אדרבא נתחזקה והלכה לאין שיעור ולאין ערוך.

מסרתם של ה'צייטונגען' המופיעים גם במחנה היראים העירדים לדבר ה' רחוקה ת"ק פרסה ממסרתה העיקרית של 'העדה'.

מערכת 'צייטונג' מכל סוג ומין שהוא, שנכנסת לבית ראש ישיבה או רב או גדול וצדיק, אין מטרתה להביא באמת את דבריו של אותו גדול בפני הקוראים, אלא עיקרה באה לתת מעין 'הכשר' לכל הקרירות הנושבת מאותו 'צייטונג'. אשר על כן עשו הלבלרים לעצמם מנהג לפקוד את ביתם של רבנים שונים, להצטלם עמהם, וזה העיקר, ולהציג קבל עם ועדה: ראו כשר אני! והא ראיה רב פלוני ישב בביתו עם לבלר ה'צייטונג'. ואין אותו הבלבר מספר לאף אחד בעולם אם נעשה הדבר ברצון או באונס, בגלוי או בחשאי, לכתחילה או בדיעבד, או אפילו למרות התנגדותו המפורשת של אותו רב.

אם יאמר אותו רב שהצטלם דברי תוכחה על ה'צייטונג', לא יכנסו הדברים לאזני הבלבר המצטלם, ימחו הדברים מזכרון כולם ויבטלו כעפרא דארעא, שהרי אין הדברים הללו משרתים את המטרה.

בל נזכיר את ה'שבועונים', שבתקופה מסויימת חשו שהציבור מדיר רגליהם מן הקרירות הנוראה הנושבת מדפיהם ומהבלי העולם הזה שכבר הדיפו צחנתם ועברו את כל הגבולות, אז החלו במצוד בדרכים משונות אחר כל מיני רבנים וראשי ישיבות ואדמורי"ם למיניהם, כדי למשוך בחזרה את קהל הקוראים. היו אורבים להם

בדרכים ומצלמים את הרב במחיצת הבלבר או פורצים לבתיהם ברגע שבין לבין. או שולחים מאן דהו שאינו מעורר שום חשד ופתע מצא אותו רב לגולל תדהמתו את תמונתו ואת 'שיחתו' שנשאבה מספריו או מאיזה שיחה שאמר בישיבה או מסיפורים שונים שסיפר בהזדמנויות שונות מתנוסס באחד השבועונים. הדבר הופסק לאחר תקופה ששבכו ה'שבועונים' בזיונות לאחר שכל רב פירסם בתורו את הכחשתו, וכדי בזיון וקצף.

לגרש את הקרירות

מסרתה של 'העדה' היא הפוכה לגמרי! אנחנו חפצים לגרש את הקרירות שנשתרשה בציבור. לשרש את האדישות לכל דבר שבקדושה. לעקור את ההשקפות הטמאות השולטות בלי מיצרים. לחמם את הלב לכל דבר שבקדושה, לעורר, לחזק, להלהיב. ובעיקר לנסות לעצור קצת את העגלה המתדרדרת במורד ההר, כלשונו הכאובה של ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א. לעצור, ולו במעט, ככל שיעלה בידנו, את ירידת הדורות הנוראה!

כשפקדו חברי מערכת "העדה" את ביתו של ראש הישיבה שליט"א, זאת היתה המטרה! להביא בפני הדור הצעיר, הדף החלק, את כאבו של ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א, כדי שידעו הצעירים, שהיו כאלו יהודים כמו רבי אלימלך בלוי, יהודים מן הסוג שראש הישיבה שליט"א מבקש מאיתנו: "מען זאל האדעווען א זעלכע אידך".

אנחנו רוצים שהדור הצעיר ידע, ש"אלעס גייט בארג אראפ". שהמציאות שנולדו לתוכה, אינה כפי שצריכה להיות. וכלשון ראש הישיבה שליט"א: "ס'טויג נישט".

אנחנו רוצים שהדור הצעיר ידע, שפעם היה מושג כזה שהצעירים היו רודפים אחרי הזקנים כדי לשמוע מהם דרכי חיים. שבדור הקודם לא היו הזקנים צריכים להתאים עצמם כדי להשפיע על הצעירים.

אנו רוצים שהצעירים ידעו שהשינוי החיצוני שעברה מערכת 'העדה' בזמן האחרון, אינה בגדר התקדמות, אלא הידרדרות, וכלשון ראש הישיבה שליט"א: "איר האט קאליע גימאכט".

אנו חפצים שהדור הצעיר, אשר לא ידע את ההווי הטהור הצרוף שהיה כאן לפני שנות דור, יוזיל כמה וכמה דמעות יחד עם הדור המבוגר, על שכורח המציאות הביא אותנו למצב כזה שאם לא נצא בדפים צבעוניים וכדו', לא ישאר שריד ופליט, ועוד מעט לא יהיה עם מי לדבר על מושגים כמו: תורה בטהרתה, קנאות לשם שמים.

יעלו דמעות טהורות וקדושות אלו הזולגות מעיני הצעירים והזקנים יחדיו, השמימה, אל מתחת לכסא הכבוד, ובזכות דמעות זכות אלו יראה האב הרחמן את מצבנו הנורא ויעביר את רוח הטומאה מן הארץ וכל הרשעה כולה כעשן תכלה ויחיש את הגאולה השלימה, אמן.

^[1] דוֹרוֹת 34 גליון תשע"א
חג הסוכות תשע"א

^[14] דוֹרוֹת 34 גליון תשע"א
חג הסוכות תשע"א

בדברים, יתבוננו בכל שורה ומילה שיצאה מפי ראש הישיבה שליט"א ובזה נאיר את עינינו באור האמת, לכל נלך בעולם הזה כסומא בארובה.

'מבין' על אותו ענק ענקים

לאחר שראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א מייסר אותנו בשבט תוכחתו. (ראה מסגרת), הוא מזכה אותנו ברגעים מרגשים ומרוממים שאין כמותם.

הוא מגדיר בפנינו את מהותו של אביו מרן רשכבה"ג הגר"ז זיע"א!

סוגיית מהותו וגדלותו של מרן הגר"ז זיע"א, עמוקה מיני ארץ ורחבה מני ים. הכי ישנו מי מבני דורנו שהוא "מבין" על אותו ענק ענקים שהאיר את העולם מזיוו?

יתירה על כך, כשמשוחחים על גדלותו העצומה של מרן הגר"ז זיע"א, במה מתחילים? ובמה ממשיכים? בגדלותו העצומה בתורה עד שכל בני הדורות הבאים נאותים לאורו? או שמא ביראת השמים שבערה בתוכו כאש יוקדת? או בענין דקדוק ההלכה? או במלחמתו הנוראה בכל סוך וגילוי של ציונות?

מה נבע ממה? מהו השורש למה?

יבלחט"א בנו ממשיך דרכו ראש הישיבה שליט"א, שחי עימו, וגדל בצילו, ובחינוכו השקיע דמעות כמים וכוחות כבירים, הוא יכול לעשות זאת!

גיוואלדיג גרויס אין 'הבנת התורה'

"ערשטנס, איז ער גיווען זייער גרויס אין תורה" - פותח ראש הישיבה שליט"א.

דבר ראשון היה גדול מאוד בתורה. "ער איז גיוען גיוואלדיג גיוואלדיג גרויס אין תורה".

ותוך כדי דיבור מסביר ראש הישיבה שליט"א את פשר כוונת דבריו: "בתורה יש דרגות שונות, יש את הענין של בקיאות ויש את הענין של

חריפות".

אבער די גרעסטע דרגה אין תורה - הדרגה הגבוהה ביותר בתורה - מעמיד ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א את יסוד הדברים - הוא "הבנת התורה".

יסוד זה לא מדילי הוא - אומר ראש הישיבה שליט"א - אלא הם דבריו של מרן רבינו חיים מוואלוז'ין.

ראש הישיבה שליט"א אינו מסתפק בציון העובדה שכך אומר הגר"ח מוואלוז'ין, אלא טורח בעצמו וקם ממקומו, ניגש אל ארון הספרים המיושן שמראהו מעיד על ספריו ועל עצמו עד כמה הוא הרהיט הכי עיקרי בעולם כולו. מוציא את הקובץ 'דרשות הגר"ח' ומתחיל להקריא מתוכו בהדגשת כל אות ומילה: "ודע העיקר לאחוז בסברא הישרה ואשר אינה ישרה לאמיתה

לחפש את האמת בתורה

"אמת", מדגיש ראש הישיבה שליט"א את הדברים. "צריך לחפש את האמת בתורה!" "לפעמים מגלים בקיאות או אומרים קצת חריפות, און מען איז שוין צופרידן - כבר נהיים מרוצים".

"הדרגה הגדולה ביותר בתורה "דאס איז וועלן פארשטיין", לרצות להבין, 'הבנת התורה' זו הדרגה הגדולה ביותר".

'הבנת התורה' זו הייתה דרכו של הסבא מרן רבי חיים זיע"א.

"הלא דרכו של הסבא רבי חיים מקובלת היום בכל עולם הישיבות, כל הלומדים בעולם הולכים לפי דרכו ושיטתו".

"ומהי דרכו של הסבא רבי חיים?

האמת!

לרצות לדעת את האמת בגמרא, האמת ברש"י, האמת ברמב"ם, האמת בהלכה!"

לדוגה בהבנת התורה מגיעים עם הרבה יר"ש

"הרבה שואלים איך מגיעים לדרגה זו, איך מגיעים לאמת בהבנת התורה" – מוסיף ראש הישיבה וטווה את המהלך עד תומו.

"כדי להגיע לאמת הזו צריך הרבה יראת שמים. מי שרוצה להגיע לגדלות בתורה בהבנת התורה, לגלות את ה'אמת', מי שרוצה ללמוד כל דבר לאמיתה של תורה, צריך לזה הרבה יראת שמים!"

"בלי יראת שמים אי אפשר להגיע לאמת שבתורה, תורתנו הקדושה אינה חכמה ככל החכמות חלילה. רק כשאדם יגע ומחפש את האמת ורוצה להגיע להבנת התורה באמת נותן לו הקב"ה מתנה מן השמים שהוא מצליח להגיע אל האמת"

"והכל תלוי בדרגת ה'יראת שמים'. "אלעס ווענדט זיך אין די מאַס יראת שמים", ככל שגדול האדם ביראת שמים, כך הוא מגיע לגדלות בהבנת התורה לפי האמת".

"זה היה הסבא רבי חיים, יראת שמים בוערת, זה היה גם הסבא רבי ישע בער בעל הבית הלוי, זצוק"ל".

"זה היה האבא! דאס איז געווען דער טאטע!" מדגיש ראש הישיבה שליט"א וקולו עולה וגובר בקול חוצב להבות - "כולו יראת שמים! הוא היה דבוק עשרים וארבע שעות במעת לעת ב'שויתי ה' לנגדי תמיד'!".

היראה וההכנעה בפחד השי"ת

"מה כתוב בסעיף הראשון בשולחן ערוך?" - סוער ראש הישיבה שליט"א.

ראש הישיבה שליט"א, קם ממקומו בפעם

של תורה גם אם היא מחודדת אותה תרחק.
כד דייקת שפיר תשכח שכל כגדולי הראשונים לא נשתבחו אלא בסברא ישרה, כל הישר בסברא גדול מחבירו".

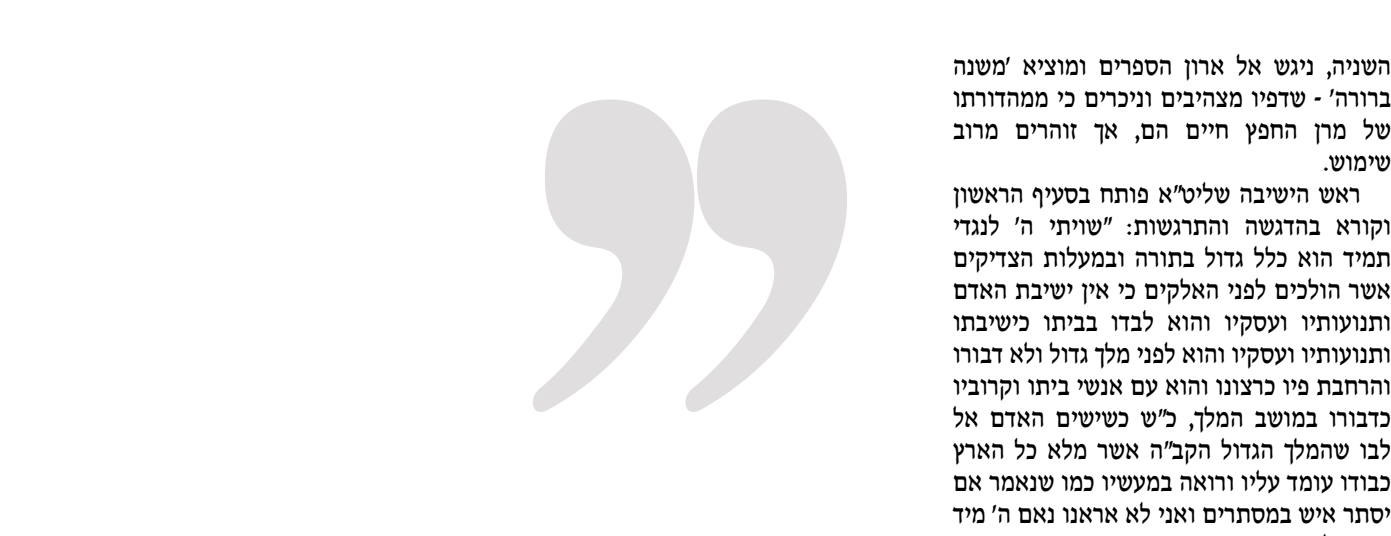
השניה, ניגש אל ארון הספרים ומוציא 'משנה ברורה' - שדפיו מצהיבים וניכרים כי ממהדורתו של מרן החפץ חיים הם, אך זוהרים מרוב שימוש.

ראש הישיבה שליט"א פותח בסעיף הראשון וקורא בהדגשה והתרגשות: "שויתי ה' לנגדי תמיד הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלקים כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו כשיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו כדבורו במושב המלך, כ"ש כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה אשר מלא כל הארץ כבודו עומד עליו ורואה במעשיו כמו שנאמר אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה' מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השי"ת ובושתו ממנו תמיד.

"דער טאטע" האבא חי כך כל הזמן! ומי שחי עם דרגה זו של 'שויתי ה' לנגדי תמיד' וחושבים ומרגישים כסדר שהקב"ה עומד לנגדי כל הזמן ורואה מה אני עושה, מי שמצוי בכזו דרגה ביראת שמים יושב ולומד כל הזמן וזוכה לדרגה גדולה ב'הבנת התורה'".

"וכשמגיע לדרגה הגבוהה ביותר בהבנת התורה, הוא ממשיך ממילא בכל הענינים לחפש רק את האמת לאמיתה, גם בהשקפה הוא רוצה לדעת את האמת לאמיתה ובכל עניני החיים!"

לאחר שהציב ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א את סולם העליה על מכונן, לימוד התורה בדרגה הגבוהה ביותר: 'הבנת התורה' לאמיתה, והדרך להגיע אליה שהיא יראת שמים,

הוא מתחיל לתאר בפנינו את היראת שמים העוצמה של אביו:

הפחד הנורא מעבירה.

"זיין פחד פון א עבירה איז זיך נישט פֿאַר צושטעלן. אין יכולת לתאר את הפחד שלו מעבירה". - אומר לנו ראש הישיבה שליט"א וכולו סערת קודש.

"דער זיידע רבי ישוע בער היה צם בכל יום מימי האלול. האבא לא היה צם, אבל אין לכם

מושג איזה פחד נורא היה בבית!"

"ככל שהתקרב יום הדין היה הפחד גדל והולך מיום ליום, כשהגיע ראש השנה בעצמו היה פחד נורא נוראות, הוא התנהג כמי שמצוי עתה במשפט! והיה הפחד ניכר היטב על פניו!

כולם בבית היו אומרים תהילים כל הזמן בבכיות גדולות.

"פעם נכנס מישוה לבית אבא בראש השנה וראה שכולם אומרים תהילים בבכיות גדולות ובאוויר שורה פחד נורא, עמד ושאל מה קרה? האם יש חולה מסוכן בבית? כל המהלך בראש השנה היה נורא ואיום.

"דאס נעמט זיך פון גדלות בתורה וביראת שמים" - זה מגיע מגדלות בתורה וביראת שמים! - קובע ואומר לנו ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א.

"איפה רואים דבר כזה היום?" מתאנח ראש הישיבה שליט"א, והכאב ניכר על פניו. "קשה לדבר, היום לא רק שלא רואים פחד ברחובות, אלא להיפך, הרחוב מלא בליצנות!"

"לא ארוחיב להסביר ולפרט מה זה ליצנות. מי

שיש לו שכל ורואה את אשר לפניו יודע היטיב למה הכוונה. ומי שאינו מבין, עדיף שלא יבין, יוסיף דעת יוסיף מכאובו!" - - -

פניו התנפחו מאימה ופחד

"הפחד הנורא של אבא מכל נדנוד של עבירה, היה מוחשי מאין כמוהו. את האימה והפחד ראו ממש על פניו ועל גופו".

"אספר לכם מעשה על זה. היה אדם חשוב שבא לבקר את האבא בבריסק, ולא מצאו בביתו, אמרו לו שהלך לבדוק את כשרות המקוה. הלך הלה אחרי האבא למקווה ומצא אותו שטוח בתוך בור המקווה בודק אם אין שם חשש זוחלין.

"אותו אדם חשוב ירד אחרי אבא וניסה גם כן לבדוק את המקווה, תוך כדי בדיקה שאל אותו אדם חשוב על מקום מסויים אם אין שם איזה חשש לזוחלין, הוא פנה לאבא והראה לו את המקום ושאל: האם אין כאן מקום לחשש?

"כשראה אבא שאולי יש מקום לחשש והוא לא ראה זאת בתחלה, מיד התנפחו פניו מאימה. "דער גאנצער פנים איז געווארן אנגישוואלן פון פחד און שרעק!"

"זה היה היראת שמים של אבא! ראו זאת על גופו ועל פניו!".

חיו עם הרבנו של עולם ומיששו יראת שמים בידיים

"בכלל, את הרוחניות ראו על פניו ועל גופו של אבא ממש!"

"בתקופה האחרונה לחיייו כשהתייסר ביסורים גדולים. גם במצב כזה הוא שמר שלא לשנות בכי הוא זה שום הלכה, הוא לא הקל בעצמו בכי הוא זה. כשהיה צריך להחליף את בגדיו היה מקפיד שיקדימו לו את הימין לשמאל, למרות שזה הסב לו ייסורים רבים!

"גם לא היה שוכב אף פעם פרקדן חלילה, למרות שצורת שכיבתו על הצד הסבה לו ייסורים גדולים.

"אז באותה תקופה ראו עליו דבר נורא. היה ניכר היטב שהוא מתייסר בייסורים נוראים, אך בעיצומם של הייסורים, כשאמרו בפניו דבר תורה, החלו פניו לזרוח ממש!

אז באותם הימים היה מצב אחר לגמרי! חיו אז רק עם ה'רבנו של עולם' ומיששו יראת שמים בידיים ממש!".

מה חושבים בשמים?

"כשהולכים עם האמת" - ממשיך ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א לבנות נדבך נוסף בבנין המופלא - "לא מפחדים מאף אחד - שרעקט מען זיך נישט פון גארנישט!"

"מי שהולך עם האמת אינו מפחד מאף אחד, לא מעניין אותו מה שיאמר פלוני או מה שיאמר אלמוני, אומרים את האמת!"

לא חושבים מה אומרים פה בעולם הזה, רק מה אומרים בשמים ומה חושבים בשמים – "וואס זאגט מען אין הימל און וואס טראכט מען אין הימל!" לא מה שחושבים בזה העולם.

"על הענין הזה אספר לכם מעשה" - מאיר

אלינו ראש הישיבה שליט"א את פניו:

בזמן מלחמת העולם השניה, שהינו בוויילנא.

אחר תקופה כבשו הבולשביקים את ווילנא. כשהם נכנסו לעיר, היו להם הרבה פקידים גבוהים וחיילים, והם היו צריכים דירות. מנהגם היה להסתובב בעיר ולבחור את הדירות שמצאו חן בעיניהם, וכשהיו מוצאים דירה שהתאימה לצרכיהם, היו כותבים על הדירה שהיא מיועדת לשימוש השלטון או הצבא.

לאחר מכן היו כל מיני אנשי הצבא או השלטון באים ובודקים את הדירה אם היא מתאימה להם, ואם היו מחליטים להשתכן בדירה, היו האנשים הדרים באותה דירה צריכים לפנותה תוך עשרים וארבע שעות. תמורת הדירה שבחרו לעצמם היו נותנים דירה חלופית באיזה כפר סמוך לוילנא.

באחד הימים חזרתי מבית המדרש, היה זה

באחד מימי פרשת וישלח, מיד כשנכנסתי הביתה אמר לי האבא: "ברגע זה היו פה אנשי השלטון והם כתבו על הדירה שהיא מתאימה להםהנייר היה מונח על השולחן. כעשיו הם הולכים לשלוח את אנשי השלטון והצבא וברגע שהדירה תמצא חן בעיני אחד מהם, צריך לפנות את הדירה תוך עשרים וארבע שעות. אחותי אפילו כבר הלכה לראות את הדירה החלופית בכפר הסמוך לוילנא.

אני לא ידעתי את נפשי, באותו זמן אמר לי אבא יסוד מופלא!

אצל יעקב נאמר: "כי שרית עם אל-הים ועם אנשים ותוכל. מפרש רש"י מי הם האנשים: "עשו ולבן".

שאל האבא, איך נאמר ליעקב שהוא נלחם עם עשו וניצחו, בעוד שעדיין לא פגש אותו ועדיין לא נלחם עימו בכלל ולא ניצחו, מהו הפשט ב'ותוכל'?

כאן חידש אבא יסוד מופלא: צריך לדעת שהדברים לא נעשים כאן בארץ, אלא הדברים נעשים בשמים - "די זאכן ווערן גיטוהן אויפן הימל". המלחמה עם עשו כבר התחוללה בשמים עם שרו של עשו, ושם הוא כבר ניצח, ממילא הוא ניצח כבר את עשו. מה שקורה בעולם הזה זה כבר רקתוצאה ממה שמתחולל בשמים. "מען דארף זעהן אז אויפן הימל זאל זיין בסדר" - צריך לדאוג רק שהענין בשמים יהיה בסדר. אם שם הענין בסדר, ממילא הענין כאן גם כן בסדר!

היה זה בתקופת טבת בערך, אנחנו יצאנו מווילנא לארץ ישראל בסוף חודש שבט. במשך החודש הזה הגיעו הרבה פקידי שלטון כדי לבדוק את הדירה אם היא מתאימה לצרכיהם. כל אחד שרק פתח את הדלת והסתכל פנימה, מיד חזר ונסוג לאחוריו וברח מיד מן הדירה ולא רצה לדור בה. הדירה שהיינו בה בוילנא הייתה דירה גדולה ומפוארת. הדירות היו שם גדולות יותר מאשר כאן. בכל יום הגיעו פקידים אחרים ואף אחד

מהם לא מצאה הדירה חן בעיניו. הם ברחו מיד. באותו יום כשנסענו לארץ ישראל, נכנס אחד מהתלמידים אל הדירה כדי לסדר משהו בקשר לרהיטים וכו', והנה מיד הוא כבר מצא שם פקידים המתגוררים בדירה.

האבא לא חי כאן בעולם זה – "ער האט נישט גילעבט אויף דער וועלט". הוא חי רק עם הרבנו של עולם!

"ומי שחי עם הרבנו של עולם, לא מפחד מאף אחד!"

לידאת שמים מגיעים ע"י הדבה יגיעת התורה

איך מגיעים לכזו יראת שמים? - אנו שואלים את ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א.

ראש הישיבה שליט"א: "ליראת שמים מגיעים על ידי הרבה יגיעת התורה! יגיעת התורה זה מה שמביא יראת שמים."

"יש לכם מושג איזה יגיעת התורה היתה אצל סבא בבית? חוץ מתורה לא עניין אותו שום דבר אחר בעולם! הסבא רבי חיים היה יושב כל היום ולומד ומשוחח בלימוד עם תלמידיו".

"ומי היה המכריע בחילוקי הדעות ובויכוחים שבין הסבא לתלמידיו?"

"דער טאטע!"

"הוא היה המכריע!"

"למרות היותו אז בחור צעיר לימים, החשיב הסבא מאוד את דעתו ואת כח הכרעתו. פעמים רבות שכבר היה הולך לישון על יצועו, והיה מתגלע ויכוח בלימוד, היה הסבא רבי חיים שולח להעיר את האבא משנתו, והיה מפרט בפניו את טיב הויכוח בינו לבין מי שהתווכח עימו. "איך זאג אזוי, און ער זאגט אזוי. וואס זאגסטו?" - אני אומר כך, והוא אומר כך. מה אתה אומר?

והאבא היה אומר את דעתו, וזאת ממש ביקיצתו באמצע השינה!"

"אצל הסבא חוץ מלימוד התורה ויגיעת התורה לא עניין אותו שום דבר אחר!

"היה מצב שלא הלכו ד' אמות בלי ללמוד או לחשוב בלימוד!

"רק באופן כזה הם הגיעו למדרגת היראת שמים הגדולה שלהם!".

אוצר של תורה לפי גודל האוצר של יראת שמים.

"דרך הלימוד של הבנה, מחייב הרבה יגיעה והרבה יראת שמים, וכשיש הרבה יגיעה ויראת שמים, מגיעים אל האמת בלימוד! בלי אוצר של יראת שמים אי אפשר להגיע לאמת בלימוד. "דברים אלו כבר כותב רבינו חיים מואלוז'ין בנפש החיים!

אראה לכם מה שהוא כותב!"

ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א מתרומם בשלישית ממקומו, ניגש עד לקצה השני של החדר, מתכופף ומוציא מן הארון את ה"נפש החיים". בפסיעות מדודות חוזר ראש הישיבה שליט"א אל השולחן, פותח בשער ד' פרק ה', מוצא מיד את מבוקשו. וקורא בפנינו את דבריו של רבינו הגר"ח מוואלוז'ין:

"כן הוא יתברך שמו ידו פתוחה כביכול להשפיע תמיד לכל איש מעם סגולתו רב חכמה ובינה יתירה, ושתתקיים אצלם ויקשרם על לוח

שמים שהיה להם, באותה מידה השפיע להם אוצר של גדלות בתורה נשגבת."

תורה וחסד משלימים זה את זה

אחד מסופרינו מעיר: הלא אצל הסבא רבי חיים היה גם בית פתוח, מלא בחסד ללא גבולות.

ראש הישיבה הגרמ"ד סאלאווייצ'ק שליט"א:

"זה הולך ביחד!"

"לא רק שעשיית חסד אינה מפריעה ללימוד

התורה, אלא אדרבא זה משלים את זה."

"הגאון רבי אליהו חיים מייזעל זצ"ל הרב של לאדז' היה עוסק הרבה בצדקה וחסד, ומשום עיסוקיו הרבים בצדקה וחסד היה בעל חוב גדול.

פעם ישבו בבית הסבא רבי חיים ודיברו אודותיו. אמר אחד מן המשווחחים: אכן, הוא עוסק הרבה בצדקה, אבל זה מביא אותו לביטול תורה!

התרתח הסבא רבי חיים ואמר: "רב שאינו יכול לסגור את הגמרא כדי לעשות חסד עם יהודי, גם כשהגמרא פתוחה לפניו הרי היא סגורה!" "ואילו רב שסוגר את הגמרא והולך לעשות חסד, גם כשהגמרא סגורה היא כפתוחה אצלו!" "תורה וחסד שניהם רצון ה'! האחד משלים את חברו. מי שמתכוין לשם שמים התורה והחסד משלימים האחד את השני!"

יראת השמים עמה ניהל את רבנות בריסק

ראש הישיבה הגאון האדיר שליט"א חוזר לענין שהתחיל בו, יראת השמים של מרן הגר"ז זי"ע, ושורר בו את מלחמתו הגדולה נגד כתות הציונים ומעלליהם:

"איר האט קיין מושג נישט" - "אין לכם מושג

^[1] דוֹרוֹת 34 גליון תשע"א
חג הסוכות תשע"א

^[2] דוֹרוֹת 34 גליון תשע"א
חג הסוכות תשע"א

באיזו דרגה עצומה של יראת שמים האבא ניהל את הרבנות בריסק?

”ואכן מגודל היראת שמים שבערה בו כאש הוא נלחם בציונים עד חרמה.”

”המלחמה שלו נגד הציונים היתה מוחלטת. הוא לא ויתר להם על כי-הוא-זה! שום בית אחיזה לא נתן להם ככל שהיה בכוחו!

”אפילו בענינים שהיו נראים בעיני בני אדם אחרים כענינים קטנים ופעוטים, ניהל האבא מלחמות עצומות עם הציונים!

”כשמת מייסד פולין העצמאית, אותו גוי שעשה ה’דבולוציה’ ושחרר את פולין משליטת הרוסים, ביקשה הממשלה הפולנית לקיים טקס של הספד בקרב בני הקהילה היהודית בבריסק. בנוכחות כל פקידי השלטון הפולני בבריסק.

עשו אסיפה לפני כן, וחיפשו מישהו שיודע פולנית כדי שיוכל לנאום בשפתם. רוב היהודים הרי לא ידעו לדבר בפולנית. מצאו שם איזה מורה יהודי בבית ספר ציוני שידע פולנית והציעו לקחת אותו שינאום בפניהם. כששמע אבא שהוא מורה ב’ציוניסטישע שולע’ הוא לא הסכים בשום פנים ואופן שהוא יהיה הנואם.

אנשים לא הבינו, מה רוצה האבא? הלא מדבר באיזה טקס לגוי, מה כבר יקרה אם מורה ציוני יהיה הנואם. אבל אבא שהיה לו יראת שמים עצומה, לא רצה לתת להם אפילו את הדריסת רגל הכי קטנה, ונלחם עימם על כל צעד ושעל מלחמות חרמה.

לבסוף מצא אבא בחור ישיבה שהתברר שהוא יודע פולנית. והוא נבחר להיות הנואם. הוא גם הצליח בנאומו להרשים את פקידי השלטון הפולני.

את השורות הראשונות בבית הכנסת מילאו פקידי השלטון הפולני בבריסק. לאחר שהסתיים הנאום קמו כולם ועמדו בעת ששרו את ההמנון הפולני. הציונים רצו לנצל את ההזדמנות ותיכננו לשיר את המנון ‘התקוה’ שלהם, מיד לאחר שיסתיים ההמנון הפולני.

רבי עמרם בלוי זצ”ל

ראש הישיבה הגאון האדיר שליט”א מגדיר בפנינו את המשמעות ‘המעשית’ של המושג יראת שמים בוערת והליכה עם האמת:

”אבא ביראת השמים העצומה שהיתה לו כשהגיע לארץ ישראל ידע מיד את מי לכבד.

היה אז בירושלים אגודת ישראל ונטורי קרתא. באותה תקופה להיות מאנשי נטורי קרתא לא היה קל. הקוק’ניקעס וכל החברה שלהם שלטו במוקדי הכח! ברוך ה’ שהיום התהפך המצב לגמרי ויש לנו היום את הכח בחזרה. אבל אז המצב לא היה קל.

כשאבא הגיע עם בני המשפחה לארץ ישראל, התאכסנו במלון. ואז הגיעו לבקרו רבי עמרם בלוי ורבי אהרן קצינלבויוגן ורבי ישעיה שיינברגר, האבא כיבד אותם מאוד. היה שם יהודי, שהוא היה דווקא תלמיד חכם, שאמר לאבא בשקט: שלא כדאי שיהא לו עסק עם האנשים הללו... אבל אבא לא שעה לדבריו, וכיבד את רבי עמרם בלוי לאורך כל השנים.

באותה תקופה, בפסח, עשה רבי עמרם ברית לבנו, ואבא הלך מרחק רב עד לישיבת ”תורה ויראה”. הסיבה שאבא כיבדו כל כך, כי הוא חיבב מאוד אנשי אמת. הם הלכו עם האמת עד הסוף ולכן האבא חיבב אותם.”

ראש הישיבה הגאון האדיר רבי משולם דוד הלוי סאלאוויצ’יק שליט”א מסכם את שיחתו עם חברי מערכת העדה ואומר:

”מי שגדול בתורה, וגדול ב’הבנת התורה’, שזה החלק העיקרי בגדלות התורה, הוא מי שגדול ביראת שמים, ואז ממילא הוא גדול בכל העניינים והדרגות!”.

מיד כשהסתיימה שירת ההמנון הפולני החלו הציונים לשיר את התקוה, מיד כששמע אבא שהם מתחילים לשיר את ההמנון שלהם, הוא התיישב במקומו, כשראו פקידי השלטון הפולני שהרב מתיישב, התיישבו כולם יחד עימו.

זו היתה מפלה גדולה לציונים בבריסק!

אבא סבל הרבה צרות מהציונים, אבל מחמת היראת שמים העצומה שלו הוא נלחם עמהם בקנאות גדולה מבלי לוותר להם בכי הוא!

האמת היא, שגם לציונים היה דרך ארץ ממנו. מי שחושב שאם הוא ילך עם האמת, יפסיד, טועה. אדרבא, מי שהולך עם האמת מנצח, וגם לשונאים והאויבים שלו יש דרך ארץ ממנו.”

הסיבה שכיבד את הרה"צ